

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาเกณฑ์ประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 2 จังหวัดสุพรรณบุรี มีวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการวิจัย สรุปการวิจัย และอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อพัฒนาพัฒนาเกณฑ์ประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 2 จังหวัดสุพรรณบุรี

1.1.2 เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเกณฑ์ประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 2

1.2 วิธีการดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการพัฒนาเกณฑ์ 17 คน ประกอบด้วย หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 10 คน ครูผู้สอนรายวิชากิจกรรมลูกเสือ จำนวน 2 คน ครูผู้สอนรายวิชากิจกรรมแนะแนว จำนวน 2 คน ครูผู้สอนรายวิชากิจกรรมชุมนุม จำนวน 1 คน และศึกษานิเทศก์ จำนวน 2 คน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 2 จังหวัดสุพรรณบุรี

1.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเกณฑ์ประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหนองวัลย์เปรียงวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี 15 คน

1.2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้ ประกอบด้วย

1) แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้างประกอบด้วยแนวคำถามความคิดเห็น และข้อมูลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แนวการวัดผลประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และเกณฑ์ประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2) *แบบสอบถาม* สำหรับผู้เชี่ยวชาญตอบในรอบที่ 2 แบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยพัฒนามาจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ รอบที่ 1 และสังเคราะห์จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์และตัวบ่งชี้เกณฑ์การประเมิน ประเด็นข้อคำถาม สอบถามความเหมาะสมของคุณลักษณะอันพึงประสงค์และตัวบ่งชี้เกณฑ์ประเมิน

3) *แบบสอบถาม* สำหรับครูผู้สอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนหนองวัลย์เป็รียงวิทยา เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเกณฑ์ประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1) ดำเนินการเก็บข้อมูล จากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทางด้านการพัฒนาเกณฑ์ ประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 17 คน ซึ่งผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือจากสาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ไปชี้แจงด้วยตนเอง แล้วนัดหมาย ขอสัมภาษณ์ และดำเนินการสัมภาษณ์ตามเวลาที่นัดหมาย ผู้วิจัยใช้เวลาในการสัมภาษณ์ประมาณ 1-2 ชั่วโมงต่อ 1 คน ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลรอบนี้ประมาณ 2 เดือน

2) การรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามรอบที่ 1 จากผู้เชี่ยวชาญ คนละ 1 ฉบับ รวมมี 2 ตอน ตอนที่ 1 แบบสอบถามความคิดเห็นความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ 18 ตัว ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นความเหมาะสมของเกณฑ์ของตัวบ่งชี้ 4 ระดับ ผู้วิจัยใช้วิธีส่งทาง ไปรษณีย์ พร้อมแนบซองเปล่าติดตราไปรษณีย์ จำหน่ายชื่อ ที่อยู่ของผู้วิจัยเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญส่ง ข้อมูลกลับคืน การเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามในรอบนี้ใช้เวลาประมาณ 1 เดือน

(1) การรวบรวมข้อมูลรอบที่ 1 ผู้วิจัยติดต่อขอนัดวัน เวลา และ สถานที่ทำการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยจะเป็นผู้สัมภาษณ์ด้วยตนเอง

(2) การรวบรวมข้อมูลรอบที่ 2 ผู้วิจัยใช้วิธีส่งแบบสอบถามทาง ไปรษณีย์ พร้อมแนบซองเปล่าติดตราไปรษณีย์ จำหน่ายชื่อ ที่อยู่ของผู้วิจัยเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญส่ง ข้อมูลกลับคืน การเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามในรอบนี้ใช้เวลาประมาณ 1 เดือน

1.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดใช้วิธี วิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) โดยการสังเคราะห์ และวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้สัมภาษณ์จาก ผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาจัดเป็นข้อย่อย จากข้อความที่มีผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเหมือนกัน และ ผู้วิจัยพยายามคงรูปภาษา และสำนวนเดิมของผู้เชี่ยวชาญไว้ ตลอดจนปรับแก้ให้มีความชัดเจน ทางการสื่อความหมาย และลดความซ้ำซ้อนของข้อมูล

2) การวิเคราะห์ความคิดเห็นในมิติความเหมาะสม ด้วยการพิจารณาค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์รายข้อ และตัดสินข้อความที่จะนำมาประมวลเป็นเกณฑ์การประเมินคือ ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.5 ขึ้นไป และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ไม่สูงกว่า 1.50

ผู้วิจัยคัดเลือกคำตอบในรอบสุดท้ายที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่ามีความเหมาะสมมากที่สุด (ค่ามัธยฐาน 3.5) และมีความสอดคล้องของคำตอบสูงถึงสูงมาก (ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.5) นำมาใช้เพื่อเป็นเกณฑ์การประเมิน ส่วนคำตอบของผู้เชี่ยวชาญที่มีความเหมาะสมตั้งแต่เหมาะสมปานกลาง ถึงมีความเหมาะสมน้อยที่สุด (ค่ามัธยฐานน้อยกว่า 3.5) และค่าความสอดคล้องกันของคำตอบอยู่ในระดับต่ำถึงไม่มีความสอดคล้องกัน (ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ มากกว่า 1.5 ขึ้นไป) ไม่นำมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาเป็นเกณฑ์การประเมิน (ศรานตา จันทร์เมือง 2543:69)

1.3 ผลการวิจัย

เกณฑ์ประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จังหวัดสุพรรณบุรี ประกอบด้วยรายการตัวบ่งชี้ที่เหมาะสมและสามารถนำไปใช้ประเมินได้ครอบคลุม 8 ข้อ 18 ตัวบ่งชี้ แต่ละตัวบ่งชี้ใช้เกณฑ์ประเมิน 4 ระดับคะแนน จาก (0) - (3) โดยได้ผลจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เมื่อตรวจสอบคุณภาพในด้านความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ พบผลดังนี้

1.3.1 คุณภาพด้านตัวบ่งชี้

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 1 รักษาดี ศาสน์ กษัตริย์ ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 1 เป็นพลเมืองดีของชาติ ตัวบ่งชี้ที่ 2 ชำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย ตัวบ่งชี้ที่ 3 ศรัทธายึดมั่นและปฏิบัติตามหลักของศาสนา และตัวบ่งชี้ที่ 4 เคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ พบว่าตัวบ่งชี้มีความเหมาะสมในระดับมากถึงมากที่สุด โดยผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าตัวบ่งชี้ที่ 3 มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ส่วนครูผู้สอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเห็นว่าตัวบ่งชี้ที่ 1 มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด อีก 2 ตัวคือ ตัวบ่งชี้ที่ 2 และ 3 อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 2 ซื่อสัตย์สุจริต ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 1 ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองทั้งทางกายวาจาใจ ตัวบ่งชี้ที่ 2 ประพฤติตรงตามความเป็นจริง ต่อผู้อื่นทั้งกายวาจาใจ พบว่าผู้เชี่ยวชาญเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมากถึงมากที่สุด โดยตัวบ่งชี้ที่ 1 อยู่ในระดับมากที่สุด ในขณะที่ครูผู้สอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเห็นว่ามีความเหมาะสมระดับมากที่สุดทั้งคู่

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 3 มีวินัย ประกอบด้วย 1 ตัวบ่งชี้ คือ ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียนและสังคม พบว่าตัวบ่งชี้มีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและครูผู้สอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 4 ใฝ่เรียนรู้ ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 1 ตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรม ตัวบ่งชี้ที่ 2 แสวงหาความรู้จากทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม สรุปเป็นองค์ความรู้ สามารถนำไปใช้ ในชีวิตประจำวันได้ พบว่าตัวบ่งชี้มีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและครูผู้สอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 5 อยู่อย่างพอเพียง ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 1 ดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม ตัวบ่งชี้ที่ 2 มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข พบว่าตัวบ่งชี้มีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและครูผู้สอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 6 มุ่งมั่นในการทำงาน ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ คือ ตัวบ่งชี้ที่ 1 ตั้งใจและรับผิดชอบในหน้าที่การงาน และตัวบ่งชี้ที่ 2 ทำงานด้วยความเพียรพยายาม และ อดทนเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย พบว่าผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าเหมาะสมในระดับมากที่สุดและมากตามลำดับ ส่วนครูผู้สอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเห็นว่า มีความเหมาะสมระดับมากที่สุดสองตัว

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 7 รักความเป็นไทย ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ คือ ตัวบ่งชี้ที่ 1 ภาคภูมิใจ ในขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมไทย และมีความกตัญญูกตเวที ตัวบ่งชี้ที่ 2 เห็นคุณค่าและใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม และตัวบ่งชี้ที่ 3 อนุรักษ์ สืบทอด ภูมิปัญญาไทย พบว่าผู้เชี่ยวชาญเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลางถึงมาก ตัวบ่งชี้ที่เหมาะสมระดับปานกลางคือตัวบ่งชี้ที่ 3 ส่วนครูผู้สอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเห็นว่า มีความเหมาะสมระดับมากที่สุดทั้ง 3 ตัว

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 8 มีจิตสาธารณะ ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 1 ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ และพึงพอใจ และตัวบ่งชี้ที่ 2 เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม พบว่าตัวบ่งชี้มีความเหมาะสมในระดับมากทั้งตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและครูผู้สอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1.3.2 ผลการวิจัยด้านเกณฑ์ประเมิน

เกณฑ์ประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 2 จังหวัดสุพรรณบุรี ประกอบด้วยรายการเกณฑ์การประเมินที่เหมาะสมและสามารถนำไปใช้ประเมินได้ครอบคลุม 8 ข้อ 18 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

1) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 1 รักษา ศาสน์ กษัตริย์

ตัวบ่งชี้ที่ 1.1 เป็นพลเมืองดีของชาติ ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า เกณฑ์มีความเหมาะสมและเป็นไปได้มากทุกตัว ในขณะที่ครูผู้สอนเห็นว่าอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด เกณฑ์ที่มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด คือ เกณฑ์ระดับคะแนน (2) ยืนตรงเมื่อได้ยินเพลงชาติและอธิบายความหมายของเพลงชาติได้ถูกต้อง ปฏิบัติตนตามสิทธิและหน้าที่ของนักเรียน และให้ความร่วมมือ ร่วมใจในการทำกิจกรรมกับสมาชิกในโรงเรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 1.2 เกณฑ์ทุกตัวมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในระดับมากถึงมากที่สุดสำหรับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยเกณฑ์ที่ระดับคะแนน (0) ไม่เข้าร่วมกิจกรรมที่สร้างความสามัคคีอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนครูผู้สอนเห็นว่าอยู่ในระดับมากทุกตัว

ตัวบ่งชี้ที่ 1.3 ศรัทธา ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักของศาสนา ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า เกณฑ์ทุกตัวมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ระดับมากที่สุด ในขณะที่ครูผู้สอนเห็นว่าอยู่ในระดับมากทุกตัว

ตัวบ่งชี้ที่ 1.4 เคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า เกณฑ์มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยเกณฑ์ที่อยู่ในระดับมากที่สุดคือ เกณฑ์ระดับคะแนน (0) ไม่เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ และระดับคะแนน (3) เข้าร่วมกิจกรรมและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ตามที่โรงเรียนและชุมชนจัดขึ้น ชื่นชมในพระราชกรณียกิจพระปรีชาสามารถของพระมหากษัตริย์และพระราชวงศ์ ในขณะที่ครูผู้สอนเห็นว่าอยู่ในระดับมากทุกตัว

2) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 2 ซื่อสัตย์สุจริต

ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองทั้งทางกายวาจา ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าเกณฑ์ทุกตัวอยู่ในระดับมากที่สุด ในขณะที่ครูผู้สอนเห็นว่าอยู่ในระดับมากทุกตัว

ตัวบ่งชี้ที่ 2.2 ประพฤติตรงตามความเป็นจริง ต่อผู้อื่นทั้งกายวาจาใจ ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า นอกจากตัวบ่งชี้ที่ระดับคะแนน (1) ไม่นำสิ่งของ และผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง ปฏิบัติตนต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรง ที่อยู่ในระดับมากแล้ว นอกนั้นอยู่ในระดับมากที่สุด ในขณะที่ครูผู้สอนเห็นว่าอยู่ในระดับมากทุกตัว

3) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 3 มีวินัย

ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียนและสังคม ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า นอกจากตัวบ่งชี้ที่ระดับคะแนน (2) ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัวและโรงเรียน ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน และรับผิดชอบในการทำงาน ที่อยู่ในระดับมากแล้ว นอกนั้นอยู่ในระดับมากที่สุด ในขณะที่ครูผู้สอนเห็นว่าอยู่ในระดับมากทุกตัว

4) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 4 ใฝ่เรียนรู้

ตัวบ่งชี้ที่ 4.1 ตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียน ทั้งผู้เชี่ยวชาญและครูผู้สอนเห็นว่าเกณฑ์ทุกตัวมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ระดับมากทุกตัว

ตัวบ่งชี้ที่ 4.2 แสวงหาความรู้จากทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม สรุปลงเป็นองค์ความรู้ สามารถนำไปใช้ ในชีวิตประจำวันได้ ทั้งผู้เชี่ยวชาญและครูผู้สอนเห็นว่าเกณฑ์มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ระดับมากถึงมากที่สุด เกณฑ์ที่อยู่ในระดับมากที่สุดสำหรับผู้เชี่ยวชาญคือ เกณฑ์ที่ระดับคะแนน (1) ศึกษาค้นคว้าความรู้จากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสมและมีการบันทึกความรู้ และที่อยู่ในระดับมากที่สุดสำหรับครูผู้สอนคือเกณฑ์ที่ระดับคะแนน (0) ไม่ศึกษาค้นคว้าหาความรู้

5) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 5 อยู่อย่างพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 5.1 ดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรมผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า นอกจากตัวบ่งชี้ที่ระดับคะแนน (1) ใช้ทรัพย์สินของตนเอง และทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัดคุ้มค่า เก็บรักษาดูแลอย่างดี รอบคอบ มีเหตุผล ที่มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุดแล้ว นอกนั้นอยู่ในระดับมาก ในขณะที่ครูผู้สอนเห็นว่าอยู่ในระดับมากทุกตัว

ตัวบ่งชี้ที่ 5.2 มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า มีเกณฑ์ 2 ระดับที่มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ปานกลาง และ 2 ระดับมีความเหมาะสมและเป็นไปได้มาก ที่อยู่ในระดับปานกลางคือ เกณฑ์ระดับคะแนน (1) ใช้ความรู้ ข้อมูล ข่าวสารในการวางแผนการเรียน การทำงานและการใช้ในชีวิตประจำวันยอมรับการเปลี่ยนแปลงของครอบครัว ชุมชน สังคม และสภาพแวดล้อม และเกณฑ์ระดับคะแนน (3) ใช้ความรู้ ข้อมูล ข่าวสารในการวางแผนการทำงานและการใช้ในชีวิตประจำวันรู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของครอบครัว ชุมชน สังคม และสภาพแวดล้อมและปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ส่วนครูผู้สอนเห็นว่าอยู่ในระดับมากทุกตัว

6) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 6 มุ่งมั่นในการทำงาน

ตัวบ่งชี้ที่ 6.1 ตั้งใจและรับผิดชอบในหน้าที่การงาน ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า นอกจากตัวบ่งชี้ที่ระดับคะแนน (3) ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ มีการปรับปรุงและพัฒนาการทำงานให้ดีขึ้นด้วยตนเอง ที่มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากแล้ว นอกนั้นอยู่ในระดับมากที่สุด ในขณะที่ครูผู้สอนเห็นว่าอยู่ในระดับมากทุกตัว

ตัวบ่งชี้ที่ 6.2 ทำงานด้วยความเพียร พยายาม และ อดทนเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมายผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า เกณฑ์มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในระดับปานกลางถึงมากที่สุด โดยเกณฑ์ระดับคะแนน (3) ทำงานด้วยความขยัน อดทน และพยายามให้งานสำเร็จตามเป้าหมายภายในเวลาที่กำหนด ไม่ย่อท้อต่อปัญหา แก้ปัญหา อุปสรรคในการทำงานและชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจ อยู่ในระดับปานกลาง และเกณฑ์ระดับคะแนน (1) ทำงานด้วยความพยายามให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย และชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ในขณะที่ครูผู้สอนเห็นว่าอยู่ในระดับมากทุกเกณฑ์

7) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 7 รักความเป็นไทย

ตัวบ่งชี้ที่ 7.1 ภาคภูมิใจ ในขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปะ และ วัฒนธรรมไทยและมีความกตัญญูกตเวทิต ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า นอกจากตัวบ่งชี้ที่ระดับคะแนน (0) ไม่มีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่ ที่มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ อยู่ในระดับปานกลางแล้ว นอกนั้นอยู่ในระดับมาก ในขณะที่ครูผู้สอนเห็นว่าอยู่ในระดับมากทุกตัว

ตัวบ่งชี้ที่ 7.2 เห็นคุณค่าและใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสมผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า เกณฑ์มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในระดับปานกลางถึงมากที่สุด โดยเกณฑ์ที่อยู่ในระดับปานกลางคือเกณฑ์ที่ระดับคะแนน (3) ใช้ภาษาไทย เลขไทยในการสื่อสารได้ถูกต้องเหมาะสม และแนะนำ ชักชวนให้ผู้อื่นใช้ภาษาไทยที่ถูกต้องเป็นประจำเป็นแบบอย่างที่ดีด้านการใช้ภาษาไทย และที่อยู่ในระดับมากที่สุดคือเกณฑ์ที่ระดับคะแนน (1) ใช้ภาษาไทย เลขไทย ในการสื่อสารได้ถูกต้องเหมาะสม และแนะนำให้ผู้อื่นใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง นอกนั้นอยู่ในระดับมาก ส่วนครูผู้สอนเห็นว่าอยู่ในระดับมากทุกตัว

ตัวบ่งชี้ที่ 7.3 อนุรักษ์ สืบทอด ภูมิปัญญาไทยผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า เกณฑ์มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในระดับมาก 2 รายการ และระดับมากที่สุด 2 รายการ ที่อยู่ในระดับมากที่สุดคือ เกณฑ์ระดับคะแนน (2) สืบค้นภูมิปัญญาไทยที่มีอยู่ในท้องถิ่น เข้าร่วมและชักชวนคนในครอบครัว เพื่อนและผู้อื่นเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาไทย ใช้และแนะนำให้เพื่อนใช้ภูมิปัญญาไทยในชีวิตประจำวัน และระดับคะแนน (3) สืบค้นภูมิปัญญาไทยที่มีอยู่ในท้องถิ่น เข้าร่วมและชักชวนคนในครอบครัว เพื่อนและผู้อื่นเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภูมิ

ปัญญาไทย ใช้และแนะนำให้ เพื่อนใช้ภูมิปัญญาไทยในชีวิตประจำวัน และมีส่วนร่วมในการสืบทอดภูมิปัญญาไทย ส่วนครูผู้สอนเห็นว่าอยู่ในระดับมากทุกตัว

8) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 8 มีจิตสาธารณะ

ตัวบ่งชี้ที่ 8.1 ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ และพึงพอใจ ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า นอกจากตัวบ่งชี้ที่ระดับคะแนน คะแนน (2) ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูทำงานด้วยความเต็มใจ ที่มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุดแล้ว นอกนั้นอยู่ในระดับมาก ในขณะที่ครูผู้สอนเห็นว่าอยู่ในระดับมากทุกตัว

ตัวบ่งชี้ที่ 8.2 เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า เกณฑ์มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในระดับปานกลางถึงมากที่สุด โดยเกณฑ์ที่อยู่ในระดับปานกลางคือเกณฑ์ที่ระดับคะแนน คะแนน (1) ดูแล รักษาทรัพย์สินสมบัติและสิ่งแวดล้อมของห้องเรียน และโรงเรียน และที่อยู่ในระดับมากที่สุดคือเกณฑ์ที่ระดับคะแนน คะแนน (0) ไม่สนใจดูแล รักษาทรัพย์สินสมบัติ และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน ส่วนครูผู้สอนเห็นว่าอยู่ในระดับมากทุกตัว

2. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่ได้นำเสนอไปแล้ว จะพบว่า เมื่อพิจารณาในส่วนของผู้เชี่ยวชาญ ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่วิเคราะห์ได้ ของความคิดเห็นต่อตัวบ่งชี้ และเกณฑ์บางตัว ยังมีค่าสูงกว่าตัวบ่งชี้และเกณฑ์ที่เหลือ เมื่อพิจารณาในรายละเอียดในคุณลักษณะหรือตัวบ่งชี้เดียวกัน หรือเมื่อพิจารณาในภาพรวมระหว่างคุณลักษณะหรือระหว่างตัวบ่งชี้ เช่น

ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะค่าสถิติที่ต่างกัน ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญวิเคราะห์ด้วยค่ามัธยฐาน ในขณะที่ความคิดเห็นของครูผู้สอนใช้ค่ามัธยิมเลขคณิต อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาในกลุ่มเดียวกัน พบว่า ตัวบ่งชี้ ที่มีค่าความคิดเห็นระหว่างสมาชิกของกลุ่มแตกต่างกันมากกว่าตัวบ่งชี้อื่น ๆ เมื่อพิจารณาค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นที่สูงกว่าตัวบ่งชี้อื่นภายในคุณลักษณะเดียวกัน ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 1.1 เป็นพลเมืองดีของชาติ มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์สูงกว่าตัวบ่งชี้อื่นของคุณลักษณะที่ 1 รักษาดี ศาสน์ กษัตริย์ มาก โดยมีค่า 1.25 เห็นได้ในตารางที่ 4.1.1 ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียนและสังคม ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้เพียงตัวเดียวของคุณลักษณะที่ 3 มีวินัย มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.25 เช่นกัน ตัวบ่งชี้ที่ 7.2 เห็นคุณค่าและใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ถึง 1.44 ในขณะที่ความสอดคล้องของความคิดเห็นภายในกลุ่มผู้สอน พิจารณาจากค่าส่วน

เบี่ยงเบนมาตรฐาน มีความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นในความเหมาะสมและเป็นไปได้ของตัวบ่งชี้ของคุณลักษณะเดียวกันไม่มาก ชัดเจนเท่ากับของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากความคิดเห็นของผู้ที่จะนำเกณฑ์และตัวบ่งชี้ที่พัฒนาขึ้นไปใช้ ก็ทำให้เชื่อได้ว่า ผู้ที่จะนำไปใช้มีความเห็นที่สอดคล้องกันพอที่จะสามารถนำไปใช้ในการประเมินได้อย่างพอเพียง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพบว่า ทุกตัวบ่งชี้มีความเหมาะสมในระดับมากถึงมากที่สุดสำหรับความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลทั้งสองกลุ่ม ยกเว้นตัวบ่งชี้ที่ 7.3 อนุรักษ์และสืบทอดปัญญาไทย ซึ่งผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง โดยมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.11 ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ที่ผู้วิจัยได้ลองนำไปให้ผู้สอนให้ความคิดเห็น พบว่า มีความเห็นที่สอดคล้องกันมากเมื่อเทียบกับตัวบ่งชี้อื่น คือ มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.58 ในขณะที่อีก 2 ตัวบ่งชี้มีค่า 0.83 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอตัวบ่งชี้นี้เป็นตัวบ่งชี้เพื่อให้ผู้สอนได้พิจารณานำไปใช้ นอกจากนั้น เกณฑ์ของตัวบ่งชี้ที่มีความเหมาะสมในระดับมาก ถึงมากที่สุด ในความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และในระดับมาก ในความคิดเห็นของผู้สอน ซึ่งนับว่าควรได้นำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินได้ดีพอสมควร

สำหรับด้านเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน ซึ่งประกอบด้วยคำบรรยายคุณสมบัติในลักษณะของพฤติกรรม จำแนกเป็นระดับคะแนน ตั้งแต่ (0) ถึง (3) มีลักษณะที่เป็นพฤติกรรมที่เป็นลำดับขั้น จากระดับต่ำสุด จนถึงสูงสุด ที่ต้องการให้มีการพัฒนาในตัวผู้เรียน และพยายามให้มีความต่อเนื่องในระดับแต่ละระดับให้มากที่สุด ซึ่งจะเห็นจากการบรรยายพฤติกรรมแต่ละระดับ ข้อค้นพบที่คล้ายคลึงกับเรื่องของตัวบ่งชี้คือ ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของเกณฑ์บางตัว เมื่อพิจารณาในเชิงสัมพัทธ์ภายในเกณฑ์ของตัวบ่งชี้เดียวกัน พบว่าเกณฑ์บางระดับมีความสอดคล้องของความคิดเห็นต่ำกว่าเกณฑ์อื่น ๆ ในตัวบ่งชี้เดียวกัน เช่น ในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ พบเกณฑ์ที่ระดับคะแนน (0) ไม่ยื่นตรงเคารพธงชาติ ในตัวบ่งชี้ที่ 1.1 ซึ่งมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.28 ระดับคะแนน (2) เข้าร่วมกิจกรรมและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่สร้างความสามัคคี ประงดอง และเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนและชุมชน และระดับคะแนน (3) เข้าร่วมกิจกรรมและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่สร้างความสามัคคี ประงดอง และเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม ชื่นชมในความเป็นชาติไทย ของตัวบ่งชี้ที่ 1.2 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.50 และ 1.44 ตามลำดับ หรือที่พบว่ามีความสอดคล้องกันมากกว่าตัวอื่น สำหรับเกณฑ์ระดับคะแนน(3)) เข้าร่วมกิจกรรมและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ตามที่โรงเรียนและชุมชนจัดขึ้น ชื่นชมในพระราชกรณียกิจพระปรีชาสามารถของพระมหากษัตริย์และพระราชวงศ์ ของตัวบ่งชี้ที่ 1.4 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.54 ซึ่งมีค่าเพียงครึ่งหนึ่งของค่าของเกณฑ์อีก 3 ระดับที่เหลือ เช่นเดียวกับเกณฑ์ที่ระดับคะแนน(3) ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัวและโรงเรียน และสังคม ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ตรงต่อ เวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ

ในชีวิตประจำวัน และรับผิดชอบในการทำงาน ของตัวบ่งชี้ 3.1 ซึ่งมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เพียง 0.52 ครั้งหนึ่งของค่าของเกณฑ์อื่น ๆ อีก 3 ระดับ นอกจากนั้นยังพบเกณฑ์ระดับคะแนนอื่น ๆ ที่มีลักษณะของความคิดเห็นที่สอดคล้องกันต่ำในเชิงสัมพัทธ์อีกเช่น เกณฑ์ระดับคะแนน(2)) **ปฏิบัติตนเป็นผู้มีมารยาทแบบไทยมีสัมมาคารวะ กตัญญูทวาที ต่อผู้มีพระคุณ และแต่งกายแบบไทยด้วยความภาคภูมิใจ เข้าร่วมหรือมีส่วนร่วม ในกิจกรรมที่ เกี่ยวข้องกับประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมไทย** ของตัวบ่งชี้ที่ 7.1 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.41 และเกณฑ์ระดับคะแนน (1) ของตัวบ่งชี้ที่ 8.1 **ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูทำงาน อาสาทำงาน และแบ่งปันสิ่งของให้ผู้อื่นด้วยความเต็มใจ** มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.48 เป็นต้น เมื่อพิจารณาจากความคิดเห็นของผู้สอนพบว่า ไม่มีลักษณะของความคิดเห็นต่อเกณฑ์ที่แตกต่างจากเกณฑ์อื่นในเชิงสัมพัทธ์ในตัวบ่งชี้เดียวกัน แต่พบเกณฑ์ระดับใดระดับหนึ่งของตัวบ่งชี้บางตัว ที่มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานต่ำกว่าตัวอื่น ๆ ซึ่งบ่งบอกว่า ผู้ตอบมีความเห็นที่สอดคล้องกันมากกว่าในด้านความเหมาะสมและเป็นไปได้ของเกณฑ์ระดับนั้น ตัวอย่างเช่น เกณฑ์ที่ระดับคะแนน(2) **ยืนตรงเมื่อได้ยินเพลงชาติและอธิบายความหมายของเพลงชาติ ได้ถูกต้อง ปฏิบัติตนตามสิทธิและหน้าที่ของนักเรียน และให้ความร่วมมือ ร่วมใจในการทำกิจกรรมกับสมาชิกในโรงเรียน** ของตัวบ่งชี้ที่ 1.1 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.44 ต่ำกว่าระดับอื่น ซึ่งมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.62 – 0.81 เกณฑ์ระดับคะแนน (0) **ไม่เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์** ของตัวบ่งชี้ที่ 1.4 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.53 ในขณะที่ระดับอื่นมีค่าระหว่าง 0.71 – 0.3 เกณฑ์ระดับคะแนน(2) **ไม่นำสิ่งของและผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเองปฏิบัติตนต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรงไม่หาประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง** ของตัวบ่งชี้ที่ 2.2 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.54 ในขณะที่ระดับอื่นมีค่าระหว่าง 0.72-0.83 เป็นต้น ข้ออธิบายอาจอยู่ที่ความต่อเนื่องของข้อความที่ใช้บรรยายแสดงระดับพฤติกรรมที่อาจไม่เห็นความแตกต่างระหว่างระดับคะแนนที่อยู่ติดกัน หรืออาจเป็นความชัดเจนหรือไม่ชัดเจนของข้อความบรรยายในระดับใกล้เคียงหรือระดับอื่น ๆ ทำให้แน่ใจ หรือไม่แน่ใจในการที่จะวัดสำหรับผู้ให้ความคิดเห็น

การนำเกณฑ์ที่ได้พัฒนาขึ้นไปใช้นั้น สิ่งที่ผู้สอนต้องเอาใจใส่คือ คุณภาพของการประเมินซึ่งรวมไว้ด้วย วัตถุประสงค์การประเมิน เครื่องมือประเมิน ผู้ประเมิน และวิธีการประเมิน ดังนั้น ผู้ประเมินอาจต้องเพิ่มเติมคำอธิบายเกณฑ์แต่ละระดับให้เกิดความเข้าใจมากขึ้นระหว่างผู้ประเมิน ในกรณีที่มีผู้สอนในวิชาหรือกิจกรรมเดียวกันมากกว่าหนึ่งคน ต้องพิจารณาทำความเข้าใจร่วมกัน การสร้างเครื่องมือประเมิน วิธีการประเมินเพื่อให้ผลการประเมินมีคุณภาพในด้านความตรงและความเที่ยง รวมทั้งความยุติธรรมมากขึ้น

ถ้าพิจารณาหลักการประเมินซึ่งมีทั้งการประเมินเพื่อติดตามความก้าวหน้า และ ประเมินเพื่อสรุป ตัดสินใจเกี่ยวกับระดับคะแนนแล้ว ควรใช้เกณฑ์การประเมินเพื่อวัตถุประสงค์ทั้ง 2 ประการ ควรมีการประเมินที่ต่อเนื่องเป็นระยะ ๆ เพื่อให้สามารถพัฒนาหรือแก้ไขปรับปรุง พฤติกรรมของผู้เรียนได้ทันทั่วถึง

สิ่งที่เป็นจุดเน้นสำคัญของการประเมินประการหนึ่ง คือการใช้ผลการประเมินเพื่อ พัฒนาผู้เรียน และการที่ผู้สอนใช้ผลการประเมินช่วยปรับปรุง พัฒนากระบวนการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียน ดังนั้น การศึกษาเกณฑ์อย่างละเอียด ปรับให้มีความเป็นไปได้มากขึ้น โดยพิจารณาจากบริบทของโรงเรียน นโยบายและปัจจัยป้อนต่าง ๆ ของโรงเรียน จะทำให้ได้ประโยชน์จากการประเมินมากขึ้น ตัวอย่างเช่น เกณฑ์ที่ต้องการความร่วมมือในการประเมิน จากชุมชน ผู้ปกครอง อาจต้องการการทำความเข้าใจกับผู้ที่เกี่ยวข้องนอกโรงเรียนเพื่อช่วยให้ได้ ข้อมูลที่ครอบคลุม สมบูรณ์และถูกต้อง

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 การนำไปใช้ต้องการการทำความเข้าใจร่วมกันของบุคลากรในโรงเรียน และระหว่างโรงเรียนกับผู้เกี่ยวข้องภายนอกที่ต้องการให้เข้ามาเกี่ยวข้องในการประเมิน และ ปรับปรุงหรือพัฒนา เกณฑ์ เครื่องมือ และวิธีการประเมินให้เป็นไปได้ตามบริบทของโรงเรียน ให้ มากขึ้น

3.1.2 ควรมีการวางแผนการใช้ผลการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อพัฒนา ผู้เรียน โดยยึดแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนในลักษณะบูรณาการในกิจกรรมหรือสาระต่าง ๆ ดังที่ กล่าวไว้ในบทที่ 2

3.1.3 หากพิจารณาว่า เกณฑ์ประเมินที่พัฒนาขึ้นมีความครอบคลุมวัตถุประสงค์ ของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์แล้ว สถานศึกษาควรตระหนัก และให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ให้สอดคล้องกับกิจกรรมการประเมินทั้ง 8 ข้อ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพของเกณฑ์ประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสอดคล้องตามมาตรฐาน

3.1.4 ควรมีการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นระยะๆ โดยอาจารย์ที่ปรึกษา ในแต่ละระดับชั้น

3.1.5 ควรมีการเปรียบเทียบเกณฑ์การประเมินว่ามีศักยภาพในการพัฒนาผู้เรียน ทั้ง 3 ระดับชั้น เพื่อศึกษาผลของการพัฒนาผู้เรียนทั้ง 8 ข้อ

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการวิจัยเชิงทดลองในการใช้เกณฑ์ประเมิน และการนำผลประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน ว่ามีความเป็นไปได้เพียงใด ควรปรับปรุงเกณฑ์ในด้านใดบ้าง และการออกแบบการพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับการประเมินในลักษณะของการวิจัยย้อนรอย ควรเป็นอย่างไร

3.2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความเหมาะสมของการใช้เกณฑ์ประเมิน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระหว่าง โรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา กับ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งมีความพร้อมในด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแตกต่างกันอยู่บ้าง โดยเฉพาะด้านผู้สอน เครื่องมือ อุปกรณ์ เป็นต้น

3.2.3 หากโรงเรียนเห็นว่า การพัฒนาผู้เรียนผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการได้ ข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องจากระดับชั้นหนึ่ง ไปยังอีก ระดับชั้นหนึ่ง โรงเรียนอาจใช้เกณฑ์นี้เป็นฐานในการพัฒนาเกณฑ์ประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนใน ระดับอื่น ๆ ทั้งที่ระดับชั้นที่ต่ำกว่า และสูงกว่าต่อไป